

Motion till riksdagen 2024/25:2688

av Serkan Köse (S)

Skärpta krav på yrkeslärlingar och hållbar teknik vid upphandling av byggentreprenader

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en översyn av lagen om offentlig upphandling (LOU) i syfte att säkra det framtida behovet av yrkesarbetare inom byggsektorn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Behovet av kvalificerade byggnadsarbetare fortsätter att öka i Sverige, särskilt i takt med den pågående bostadsbristen och stora infrastruktursatsningar. Enligt en rapport från Byggföretagen förväntas byggbranschen behöva omkring 50 000 nya medarbetare fram till 2030 för att möta efterfrågan. Denna brist på arbetskraft hotar att fördröja eller fördyra viktiga byggprojekt över hela landet.

För att möta detta behov utbildas varje år ett stort antal lärlingar inom byggsektorn. Dessa lärlingar spelar en avgörande roll i att säkra framtidens arbetskraft, men många av dem står inför betydande utmaningar när det gäller att slutföra sin praktiska utbildning och erhålla sitt yrkesbevis. Detta beror ofta på bristen på tillgängliga arbetsplatser som kan erbjuda de nödvändiga praktiska erfarenheterna. Denna brist är inte bara ett problem för unga lärlingar utan påverkar även vuxenlärlingar som söker en karriär inom byggsektorn.

För att säkerställa att lärlingar kan slutföra sin utbildning och därmed bidra till att möta den ökande efterfrågan på kvalificerad arbetskraft inom byggbranschen föreslår jag att lagen om offentlig upphandling (LOU) ses över. Denna översyn bör inkludera krav på att företag som deltar i offentliga upphandlingar inom byggsektorn åtar sig att erbjuda lärlingsplatser. Specifikt bör företag som anlitas för kommunala och statliga

byggprojekt ha kollektivavtal som inkluderar bestämmelser för yrkeslärlingar och vara skyldiga att tillhandahålla lärlingsplatser, särskilt för företag med tio anställda eller fler.

Den gröna omställningen av byggsektorn innebär dessutom nya utmaningar och möjligheter. För att säkerställa att framtidens byggnadsarbetare har de nödvändiga färdigheterna för att arbeta med hållbara och energieffektiva byggtekniker bör lärlingsprogrammen anpassas till dessa behov. Det är avgörande att byggföretag som är involverade i offentliga upphandlingar också utbildar lärlingar i moderna och hållbara byggmetoder, vilket bidrar till både den gröna omställningen och en hållbar arbetsmarknad.

Vidare, med den ökande digitaliseringen och införandet av ny teknik i byggsektorn, är det viktigt att lärlingar får utbildning i dessa nya verktyg och teknologier. Översynen av LOU bör även omfatta krav på att byggföretag integrerar digital utbildning och teknisk kompetens i sina lärlingsprogram, vilket säkerställer att Sverige ligger i framkant när det gäller modern byggteknik.

Slutligen kan införandet av sådana krav bidra till att stärka integrationen och social inkludering inom byggsektorn. Genom att säkerställa att fler lärlingar, inklusive nyanlända och personer från underrepresenterade grupper, får tillgång till utbildnings- och arbetsmöjligheter kan vi bidra till en mer inkluderande och rättvis arbetsmarknad.

Med tanke på byggbranschens betydelse för Sveriges framtida utveckling och det ökande behovet av kvalificerad arbetskraft är det av yttersta vikt att säkerställa att lärlingar har möjlighet att slutföra sin utbildning och bidra till branschens långsiktiga hållbarhet. Genom att genomföra en översyn av LOU och inkludera dessa krav tar vi ett viktigt steg mot att säkra framtidens byggsektor samtidigt som vi stödjer ungdomars och vuxenlärlingars yrkesutveckling.

Serkan Köse (S)